Provincie Noord-Brabant

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp
Uitvoeringsagenda Mest /Plan-Mer Mestverwaarding

Datum
4 april 2022
Ons kenmerk
C2296375/5057119
Uw kenmerk
-
Contactpersoon
[redacted]
Email
[redacted]
Bijlage(n)
-

Geachte Griffie,

Hierbij informeren we u graag over de opstelling van de Uitvoeringsagenda Mest.

Dierlijke mest vormt na bewerking een waardevolle grondstof en heeft als zodanig een belangrijke functie in circulaire landbouwsystemen. Het antwoord op de vraag hoe we met mest om moeten gaan is in Nederland en dus ook in Brabant aan verandering en voortschrijdend inzicht onderhevig. Ook uw gemeente heeft of krijgt mogelijk vragen over mestbewerking. Deze memo heeft ten doel uw college en raad te informeren over de Uitvoeringsagenda Mest. Zowel het hoe en waarom van deze Uitvoeringsagenda als het (te) doorlopen proces worden in deze memo toegelicht.

Uitvoeringsagenda Mest: kringlooplandbouw als uitgangspunt

De provincie Noord Brabant werkt momenteel aan de opstelling van een Uitvoeringsagenda Mest, als uitwerking van het nieuwe beleidskader landbouw en Voedsel 2030. In deze Uitvoeringsagenda staat de rol van onder meer mest, mestbewerking en mestverwaarding in de kringlooplandbouw centraal. Daarnaast wordt mest gekoppeld aan andere lopende projecten, zoals Brabant Bemest Beter, en wordt de relatie gelegd met andere provinciale thema's zoals Ruimte, Energie en Natuur.

Ook de zoektocht naar geschikte mestbewerkingslocaties maakt deel uit van de Uitvoeringsagenda Mest.

Datum
4 april 2022
Ons kenmerk
C2296375/5057119

Wat er vooraf ging aan de Uitvoeringsagenda Mest

De regio's in Noord-Brabant hebben eerder samen met de waterschappen en de provincie het initiatief genomen om via een planMER te komen tot locatiebeleid voor mestbewerkingsinstallaties in Brabant. Hiermee wilden we bewerkstelligen dat er op basis van een goede inhoudelijke onderbouwing en via een zorgvuldig proces een weloverwogen kader kwam voor het schoon en veilig bewerken van mest in Noord-Brabant. De regionale afspraken die op basis van de planMER gemaakt zouden worden moesten vervolgens gelden als toetsingskader voor gemeenten en provincie bij het beoordelen van initiatieven voor mestbewerking.

Deze plan MER is in 2021 door de provincie Noord-Brabant getemporiseerd om -in samenhang met een op te stellen beleidskader Landbouw en Voedsel 2030- eerst een Uitvoeringsagenda Mest op te stellen met kringlooplandbouw als uitgangspunt.

Uit de Uitvoeringsagenda Mest moet blijken wat de gevolgen van kringlooplandbouw zijn voor de hoeveelheid mestbewerking en het benodigde type mestbewerkingsinstallaties in de provincie Noord-Brabant.
Het beleidskader Landbouw en Voedsel en de Uitvoeringsagenda Mest vormen nu de beleidsmatige inkadering van de opnieuw op te starten plan MER.

Waar gaat de Uitvoeringsagenda Mest over?

Kringlooplandbouw
In kringlooplandbouw draait het om een vitale bodem en gezonde gewassen. Dierlijke mest bevat alle ingrediënten van een bodemverbeteraar: organische stof en mineralen. De uitdaging is om dierlijke mest zodanig aan te bieden dat het de kwaliteit van de bodem en de gewassen optimaal dient. Drijfmest doet dat onvoldoende. Door de feces en urine aan de bron, op de veehouderij, gescheiden op te vangen of zo snel mogelijk te scheiden en vervolgens een eerste bewerking te geven, wordt de basis voor bodemverbeteraars gelegd. Zo dringen we het gebruik van kunstmest significant terug.

Voordelen van scheiden aan de bron
Waardevolle natuurgebieden lijden nu onder de neerslag van ammoniak uit mest. Het scheiden van feces en urine in de stal beperkt de vorming en uitstoot van ammoniak, broeikasgassen en geurstoffen. Ammoniak komt namelijk vrij als feces en urine met elkaar in aanraking komen.

Scheiden aan de bron komt ook de kwaliteit van leven van omwonenden ten goede, want van geuroverlast door lang verblijf van ongescheiden mest in de stal is geen sprake meer. Omdat het water op de veehouderij uit de mest is gehaald, zullen ook de transportbewegingen van mest sterk verminderen.

De route naar kringlooplandbouw: Brabant als groene proeftuin.
Om te komen tot optimale kringlooplandbouw zijn ingrijpende veranderingen nodig. Veranderingen in denken én in inrichting van het systeem. Afgezien van vormen van ruige stalmest voor biologische en natuur-inclusieve landbouw, wordt in de beoogde situatie alle dierlijke mest verwerkt tot bruikbare grondstof. Dit betekent dat ook bij een verder afnemende veestapel er behoefte is en blijft aan extra capaciteit voor mestbewerking. De provincie Noord-Brabant zal de gewenste veranderingen samen met het Rijk gaan faciliteren en ondersteunen, onder andere door experimenten en innovaties te stimuleren en de opgedane ervaring en kennis actief te delen. In de Uitvoeringsagenda Mest werkt de provincie de route en de daarvoor benodigde instrumenten uit.
De huidige landelijke mestwetgeving staat kringlooplandbouw op een paar punten in de weg. We willen in gesprek met het rijk over experimenteerruimte om ook op die manier voorop te kunnen blijven lopen in de transitie naar een duurzame landbouw: Brabant als groene proeftuin.

Beleidsmatige context
Het provinciale beleidskader Landbouw en Voedsel 2030 geeft richting en nieuw perspectief voor de komende 10 jaar, en sluit aan bij het nieuwe regeerakkoord ‘Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst’, de plannen van de Rijksoverheid in het kader van het

klimaatakkoord en de stikstofproblematiek en de Europese 'Van boer tot bord'-strategie. Mest speelt in dit alles een belangrijke rol. Het beleidskader Landbouw en voedsel wordt naar verwachting in het voorjaar van 2022 vastgesteld. Vaststelling van de Uitvoeringsagenda en de daaruit voortvloeiende planMER Mest is een daaropvolgende stap.

Datum
4 april 2022
Ons kenmerk
C2296375/5057119

Voor meer informatie verwijzen wij u graag naar onderstaande pagina op de provinciale website: Plan-MER Mest - Landbouw en Voedsel Brabant

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

[redacted]

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.

Datum
4 april 2022
Ons kenmerk
C2296375/5057119

Bijlage: bronnen met algemene info over kringlooplandbouw, mest en mestbewerking.



Deze bijlage bevat een viertal bronnen waar je je licht op kunt steken over een aantal aspecten die invloed uitoefenen op de Uitvoeringsagenda Mest.

Magazine 'Mest in Brabant'

In dit magazine lees je over mest in Brabant. We staan voor een grote opgave en hebben nog veel stappen te zetten.
Er gebeurt al veel, maar om een echte transitie te maken naar mest als waardevolle grondstof moeten we samenwerken. Rijk, landbouwsector, provincie Noord-Brabant, waterschappen, drinkwaterbedrijven én gemeenten.
Lees de eerste editie van het magazine hier:

Analyse mestbalans 2030

Overheidsplannen rondom stikstof, geuroverlast en natuurherstel hebben gevolgen voor de Nederlandse landbouw. Het NCM heeft een analyse gemaakt van de gevolgen hiervan voor de beschikbaarheid en de plaatsingsruimte voor dierlijke mest in Nederland. Daarnaast wordt in het rapport kort ingegaan op wat dit betekent voor de export en verwerking van stikstof en fosfaat.

Uit de analyse blijkt dat het mestoverschot zal afnemen en kan plaatsmaken voor een tekort aan in eerste instantie stikstof en in tweede instantie fosfaat uit dierlijke mest.

De huidige mestverwerkingsplicht richt zich vooral op de export van drijfmest. Bij een vergaande reductie van de veestapel zal er een andere situatie ontstaan. Mestverwerking en -verwaarding zal van belang blijven, maar vanwege andere doelen: produceren van hoogwaardige meststoffen (met betere benutting en minder verliezen van nutriënten), energie en materialen en het sluiten van kringlopen.

Downloaden NCM analyse:

https://www.mestverwaarding.nl/storage/article/files/2021/11/618e1562a6a11.pdf

Video groen gas

In deze video vertelt eigenaar van Groenewoud Gas, Frank van Genugten meer over de werking van zijn mestvergister en de voordelen van groen gas invoeden:

Video stal van de toekomst

Voor het congres van 'Stal van de Toekomst' bezocht dagvoorzitter Joris Putman de innovatieve varkensboerderij De Hoeve in Valkenswaard.